

ПЕНЧО СЛАВЕЙКОВ

ПСАЛОМ НА ПОЕТА

chitanka.info

ПСАЛОМ НА ПОЕТА^[0]

*Другарко, сецям аз, последний час настава,
час сбогом и от теб и от света да зема —
към своя хубав край се вече приближава
на земний ми живот тъжовната поема.*

*И може би, че мен мнозина ме обичат,
мнозина може би до днес за мен незнайни,
мъртвеца те с венци ще искат да обкичат,
към живия били в живота тъй нехайни.*

*Ти, моя гърлице, едничка радост в дните
на самот, на тъга и на беди горчиви,
пред тях ти затвори на моя дом вратите,
и запрети им ти, на мъртвеците живи, —*

*над моя хладен прах порой сълзи да леят,
сълзи лъжливи, — с реч тържествена и дива
над мен да се глумят, безумците, и пеят:
„От временний живот во вечний той отива.“*

*Другарко, хубав край на моя дял световен
ти дай; — недей ме ти на чуждите оставя,
от тях да бъда аз при мъртвите заровен
на гробищата, плач душите де смущава.*

*Там на високий хълм, където с теб, с другари
обичах да седя в тих разговор унесен,
поръчай тамо гроб да ми сградят зидари,*

там де мълчанието пей дивната си песен.

Ти знаеш, погледи отвърнал от земята,
че аз ги в небеса възйемах все нагоре:
да е и моя гроб възйет към небесата —
и не в пръстта вграден — отвсякъде с прозори.

И там отнесете ме, и там ме оставете
во росен утрен час, когато чучулига —
символ на моя дух, — понесла на крилете
химн жизнерадостен, се в небеса издига.

И там сложете ме на мряморният одър.
Покоя ми сълзи и стон да не смущава.
Зорницата, кога от небосвода модър
изгрей, челото ми с милувка да огрява.

Таинствения ход на битието моя
свободен поглед в блян честит да съзерцава,
да съм свидетел аз, макар далеч от зноя
на земния живот, какво в живота става.

Да виждам слънцето вълшебно как разтваря
на суетливий ден работнишките двери
и звездочела нощ как тихо, пред олтаря
на отдиха, крила в молитва ще разпери.

Тогава може би слухът ми ще опази,
в светата тишина — о може би тогава —
и онзи свиден звук, за който чезнех ази
в живота, отчужден от лихата му врява.

Това, в което ми живееше душата,
ще чуя: за живот от радост озарена,
как слива своя химн земята в небесата
с тържествений псалом на цялата вселена.

[0] „Мисъл“, кн. 1, 1904 г. — Написано като писмо до М. Белчева, датирано „Нова година, 1904 г.“ (в „Писма от Пенча Славейков до М. Белчева“, стр. 16). — Идеята за гроб с прозорци, така че и след смъртта да виждаш живота, Славейков е взел от народните ни песни (песни за болна мома, малко живяла, която в последните си мигове говори на майка си да ѝ направят такъв гроб). Тая идея е разработена и в разказа на Петко Тодоров „Молба“ с пряк преразказ на народния мотив. Прави впечатление обръщението „другарко“, необичайно в онова време, освен в средата на социалистите — макар че Славейков го взема в общонародния смисъл на дружба, приятелство. У него думите „другар“, „другарка“ са чести: в „Нощем“ (в цикъла на Ралин Стубел) — „другар до другар“; в „Поздрав“ („Мисъл“, кн. 7, 1897 г.) — „другарката на мой другар в писмата — от нея ми изпраща поздрав мил“; използвана е от него и простонародната форма на тая дума — „другарин“ — в пролога на „Кървава песен“, в „Коледари“ („ти, млад другарин“) и др. — Гърлица — ургулица, гугутка (на руски — горлица) — дума, обикната от Славейков, използвана от него и другаде (в „Гурбетчия“: „Гърлицата не шега ли с мен се бие?“).

В писмото до М. Белчева — 1 и 2 стих на първия куплет:

Другарко!

*Сецам, че желаний час настава
от теб и от света аз сбогом да си взема.*

Двата последни куплета:

*И може би тогаз слухът ми ще опази,
на битието във хармонията тиха,
и онзи свиден звук, за който чезнех ази
в живота, отчужден от врявата му лиха.*

*Ще чуя що ми живеи сега в душата
като вълшебен блян: — от радост озарена,*

*земята своя химн как слива в небесата
с тържествений псалом на цялата вселена.*

„Високият хълм“, за който се говори в стихотворението, е собственото място на Славейковото семейство (купено от Петко Славейков при идването му в София) — на края на софийския квартал Горни Лозенец, тогава незаселен, срещу бившия френски колеж (сега — Висшата партийна школа, близо до Двореца на пионерите). Там често привечер Славейков е отивал с М. Белчева и приятели, сядали са под дъба, и досега запазен, и са разговаряли, като са гледали разстилащата се пред тях София. След смъртта на Славейков намерението на неговите близки е било там да му се направи гробница, за която художникът Харалампи Тачев е направил скица. На същото място, докато са били живи Кръстев и Б. Пенев, всяка година в деня на смъртта на Славейков се е уреждало поклонение с участието главно на студенти. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.